

MARIA KORDAS¹, BARBARA BRUZIEWICZ-MIKŁASZEWSKA², MACIEJ DOBRZYŃSKI³

Profesor doktor medycyny Ignacy Antoni Pietrzycki (1885–1964) – współtwórca powojennej wrocławskiej stomatologii zachowawczej i periodontologii

Professor Ignacy Antoni Pietrzycki (1885–1964) – Co-Creator of the Postwar Wrocław's Conservative Dentistry and Periodontology

¹ Biblioteka Akademii Medycznej we Wrocławiu

² Katedra i Zakład Protetyki Stomatologicznej Akademii Medycznej we Wrocławiu

³ Katedra i Zakład Stomatologii Zachowawczej i Dziecięcej Akademii Medycznej we Wrocławiu

Streszczenie

Profesor dr med. Ignacy Antoni Pietrzycki (1885–1964) jest współtwórcą powojennej Wrocławskiej Szkoły Stomatologii Zachowawczej i Periodontologii. Absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, uczeń i współpracownik prof. dr. med. Antoniego Cieszyńskiego – najwybitniejszego polskiego stomatologa, kontynuował we Wrocławiu i twórczo rozwijał tradycje lwowskiej szkoły swego mistrza. W rozpoczęte w 1945 r. przez dr. Tadeusza Szczęsnego Owińskiego (1904–1995) prace nad organizacją uniwersyteckiej kliniki i studiów stomatologicznych dr Pietrzycki włączył się na początku stycznia 1946 r. Był organizatorem i pierwszym kierownikiem utworzonego w 1946 r. Oddziału Dentystyki Zachowawczej Kliniki Stomatologicznej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Jednostką kierował do przejścia na emeryturę w 1962 r. W latach 1949–1951 oraz 1960–1962 pełnił także funkcję dyrektora Oddziału Stomatologii Wydziału Lekarskiego. Wieloletnia praca na różnych stanowiskach lekarskich, staże odbyte w różnych specjalnościach medycznych oraz szerokie zainteresowania naukowo-badawcze zaowocowały publikacjami zawierającymi wiele oryginalnych, własnych, głęboko przemyślanych koncepcji z zakresu etiologii i patogenety próchnicy oraz parodontologii. Dorobek profesora Pietrzyckiego obejmuje 54 publikacje naukowe, wypromowanie 6 prac doktorskich oraz patronat nad jedną habilitacją (**Dent. Med. Probl. 2010, 47, 4, 524–529**).

Słowa kluczowe: prof. dr med. Ignacy Antoni Pietrzycki, wrocławska szkoła stomatologii zachowawczej i periodontologii, historia stomatologii.

Abstract

Professor Ignacy Antoni Pietrzycki (1885–1964) is the co-creator of the Wrocław's School of Conservative Dentistry and Periodontology. Graduate from Faculty of Medicine University's of Jagiellonian in Cracow, follower and cooperator of Prof. Antoni Cieszyński – the most famous Polish dentist, in Wrocław he continued and constructively developed traditions of lwów's school of his master. At the beginning of 1946, doctor Pietrzycki was included in works of Dr Tadeusz Szczęśny Owiński (1904–1995) which began in 1945. These works were connected with organization of Dental Clinic and dental studies. He was the creator and first head of Section of Conservative Dentistry of Dental Clinic on University and Polytechnic in Wrocław, which was created in 1946. He directed this Section until his retirement in 1962. In years 1949–1951 as well as 1960–1962, he also was Head of Dentistry Section of the Faculty of Medicine. Many years' work of professor Pietrzycki on different medical positions, practices in different medical specialties as well as the wide scientifically – investigative interests caused many publications with original, own, deeply well-thought-out conceptions connected with etiology and pathogenesis of caries both and parodontology. 54 scientific publications, 6 doctoral theses promotion and 1 habilitation thesis patronage belong to the scientific achievements of professor Pietrzycki (**Dent. Med. Probl. 2010, 47, 4, 524–529**).

Key words: prof. Ignacy Antoni Pietrzycki, Wrocław's school of conservative dentistry and periodontology, history of dentistry.

Profesor doktor medycyny Ignacy Antoni Pietrzycki (ryc. 1) urodził się 25 września 1885 r. w Wadowicach, zmarł 27 lipca 1964 r. we Wrocławiu. W 1905 r. ukończył gimnazjum w Bochni i otrzymał świadectwo dojrzałości. Studia medyczne odbył na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, uzyskując 22 grudnia 1910 r. dyplom doktora wszech nauk lekarskich [1, 2]. Jego opiekunem naukowym był prof. dr med. Napoleon Nikodem Cybulski (1854–1919), funkcję rektora UJ pełnił wówczas prof. dr fizyki i filozofii August Wiktor Witkowski (1854–1913) [1].

Po uzyskaniu dyplomu dr Pietrzycki do końca marca 1911 r. pracował jako hospitant w Zakładzie Anatomii Patologicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego pod kierunkiem światowej sławy polskiego anatomopatologa prof. dr. hab. med. Tadeusza Browicza (1847–1928) [1, 3]. Od kwietnia do października 1911 r. odbył drugą połowę jednorocznej służby wojskowej w armii austro-węgierskiej. Następnie do końca lipca 1913 r. pracował jako sekundariusz w Szpitalu Powszechnym we Lwowie na Oddziale Chirurgicznym u prof. dr. med. Witolda Karola Ziembickiego (1874–1950) oraz na oddziałach: wewnętrznym, nerwowym i położniczym. Od sierpnia 1913 r. do sierpnia 1914 r. sprawował funkcję kierownika Krajowego Szpitala w Bóbrce (województwo lwowskie, obszar Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej) [1, 3].

Podczas I wojny światowej dr Pietrzycki został powołany do wojska i do listopada 1918 r. pełnił obowiązki starszego lekarza wojskowego w Dywizyjnym Zakładzie Sanitarnym N-12 armii austriacko-węgierskiej na froncie wschodnim i na froncie włoskim. Po odzyskaniu niepodległości przez 4 lata pracował jako lekarz Wojska Polskiego w stopniu majora. W 1922 r. na własną prośbę został zwolniony z czynnej służby wojskowej i przeniesiony do rezerwy. Od września 1922 r. do czerwca 1932 r. pełnił obowiązki lekarza powiatowego w Tłumaczu (woj. stanisławowskie, obszar Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej), a następnie przeszedł na emeryturę wojskową [1, 2, 4].

W 1934 r. dr Pietrzycki rozpoczął staż specjalizacyjny pod kierownictwem prof. dr. med. Antoniego Cieszyńskiego (1882–1941) w Klinice Stomatologicznej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie [1]. Poświadczenie o ukończeniu specjalizacji stomatologicznej otrzymał 29 lutego 1936 r. [5]. W maju 1936 r. został zatrudniony w tej Klinice jako starszy asystent Oddziału Stomatologii Zachowawczej. Na tym stanowisku pracował także podczas II wojny światowej, aż do końca lutego 1945 r. W okresie 1.03–1.09.1945 r. władze sowieckie zdegradowały go do stanowiska szpitalnego ordynatora lwowskiego Uniwersytetu [1, 2]. W byłym ZSRR stano-

Ryc. 1. Prof. dr med. Ignacy Antoni Pietrzycki. Fotografia ze zbioru Akademii Medycznej we Wrocławiu

Fig. 1. Prof. Ignacy Antoni Pietrzycki. Photo from the Wrocław Medical University collection

wisko „szpitalnego ordynatora” było najniższym stopniem lekarskim, a wynagrodzenie na tym stanowisku wynosiło 1/5 wynagrodzenia „asystenta naukowego” [2].

Zainteresowania naukowe dr. Pietrzyckiego w tamtym czasie skupiały się przede wszystkim na parodontologii. Już wtedy wyodrębnił jednostkę chorobową przyzębia i wprowadził dla niej określenie „przyzębica” [2, 3, 6, 7]. Był również członkiem redakcji czasopisma „Polska Stomatologia” oraz wspólnie z prof. Antonim Cieszyńskim redaktorem „A.R.P.A.” (Association pour les Recherches sur Parodontopathies) organu Polskiego Związku Badań Parodontalnych, który ukazywał się jako dodatek do „Polskiej Stomatologii” [5]. Działał także aktywnie w Związku Stomatologów Lwowskiej Izby Lekarskiej oraz Związku Stomatologów Słowiańskich. W 1936 r. wraz z prof. Antonim Cieszyńskim uczestniczył w międzynarodowym zjeździe Fédération Dentaire Internationale (FDI) w Wiedniu.

Do Wrocławia dr Pietrzycki przybył z transportem repatriacyjnym pod koniec grudnia 1945 r. Pierwszego stycznia 1946 r. został zatrudniony na stanowisku starszego asystenta w Klinice Stomatologicznej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, a 15 maja 1946 r. awansował do stopnia adiunkta [1]. W Klinice Stomatologicznej objął stanowisko kierownika Oddziału Dentystyki Zachowawczej [8, 9]. Kliniką kierował zastępca prof. dr med. Tadeusz Szczepny Owiński (1904–1995), który również był uczniem prof. Antoniego Cieszyńskiego.

Po utworzeniu 13 kwietnia 1947 r. Oddziału Stomatologicznego na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu dr Ignacy Pietrzycki objął obowiązki organizatora i kierownika Zakładu i Katedry Dentystyki Zachowawczej [1–3, 6–9]. Rada Wydziału Lekarskiego uchwalała z 10 czerwca 1948 r. powierzyła dr. Pietrzyckiemu

obowiązki zastępcy profesora Katedry Dentystyki Zachowawczej z pensum w wymiarze 5 godz. wykładów i 2 godz. ćwiczeń tygodniowo oraz kierownictwo Zakładu przypisanego do tej Katedry [1]. Decyzja RWL została zatwierdzona 23 lipca 1948 r. przez prof. dr. hab. n. praw. Seweryna Wyśloucha (1900–1968) – prorektora Uniwersytetu i Politechniki, oraz przez Ministerstwo Oświaty 21 listopada 1948 r. [1].

Po wyodrębnieniu Wydziału Lekarskiego z Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu oraz utworzeniu z dniem 1 stycznia 1950 r. Akademii Lekarskiej, przemianowanej po kilku dniach na Akademię Medyczną we Wrocławiu, jednostkę przekształcono w Katedrę i Zakład Stomatologii Zachowawczej AM. Profesor Ignacy Pietrzycki kierował tą Katedrą do chwili przejścia na emeryturę, czyli do 30 września 1962 r. [1–3, 9, 10]. Po przejściu w stan spoczynku profesor nadal aktywnie współpracował z Zakładem: brał udział w pracy dydaktyczno-wychowawczej i szkoleniowej, kontynuował pracę naukową i dalej prowadził przewody doktorskie [1–3].

W latach 1949–1951 oraz 1960–1962 prof. Pietrzycki pełnił funkcję dyrektora Oddziału Stomatologii Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej we Wrocławiu [2, 6, 7].

Na podstawie wniosku Komisji powołanej do przeprowadzenia przewodu habilitacyjnego dr. Henryka Gorczyńskiego (1889–1979) i dr. Ignacego Pietrzyckiego (kierowników katedr Oddziału Stomatologicznego) z dnia 6 grudnia 1950 r. Rada Wydziału Lekarskiego uchwala z dnia 7 grudnia 1950 r. zwolniła obu kandydatów z drugiego i trzeciego stadium habilitacyjnego, tj. dyskusji i wykładu habilitacyjnego [1, 11]. Rada zaakceptowała uzasadnienie wniosku Komisji, w którym stwierdzono: „1) Ocena wartości naukowej obu Kandydatów, przeprowadzona przez Komisję habilitacyjną opiera się na całym dotychczasowym dorobku naukowym Kandydatów – tym samym odpada potrzeba obrony rozprawy habilitacyjnej; 2) Powierzenie Kandydatom przez Radę Wydziału Lekarskiego wykładów z zakresu stomatologii i spełnianie tych obowiązków od kilku lat jest najlepszym dowodem uzdolnień pedagogicznych Kandydatów”. [1]. Członkami Komisji habilitacyjnej byli: prof. dr hab. med. Tadeusz Marciniak (1895–1966) – przewodniczący, prof. dr med. Zdzisław Steusing (1883–1952) i prof. dr hab. med. Teofil Zalewski (1872–1953). W ocenie dorobku naukowego kandydatów – na podstawie uchwały Rady Wydziału Lekarskiego z dnia 20 października 1950 r. – brał udział także recenzent spoza wrocławskiej uczelni – prof. dr hab. med. Mieczysław Jankowski (1896–1978) ze Śląskiej Akademii Medycznej [11].

W dowód uznania za całokształt pracy naukowej, dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej

dr Ignacy Pietrzycki został mianowany 1 maja 1955 r. docentem, a 4 marca 1958 r. profesorem nadzwyczajnym Akademii Medycznej we Wrocławiu [1–3, 7].

Wieloletnia praca na różnych stanowiskach lekarskich, staże odbyte w różnych specjalnościach medycznych oraz szerokie zainteresowania naukowo-badawcze zaowocowały publikacjami zawierającymi wiele oryginalnych, własnych, głęboko przemyślanych koncepcji z zakresu etiologii i patogeny próchnicy oraz periodontologii [2, 3, 6].

Dorobek naukowy prof. Pietrzyckiego obejmuje dwa skrypty i podręcznik z zakresu stomatologii zachowawczej, rozdział w dwukrotnie wydanym podręczniku zbiorowym *Stomatologia zachowawcza* pod redakcją doc. dr. med. Henryka Dorskiego (1906–1974), monografię o przyzębicy i 48 artykułów naukowych. Profesor Pietrzycki wypromował ponadto 6 doktorów oraz był patronem rozprawy habilitacyjnej późniejszego prof. dr. hab. nauk med. Stanisława Henryka Potoczka (ur. 1923 r.) – jego następcy na stanowisku kierownika Katedry i Zakładu Stomatologii Zachowawczej (w latach 1963–1993). Wychowanką prof. Pietrzyckiego jest również prof. dr hab. nauk med. Anna Majewska (ur. 1927 r.), wieloletni pracownik Katedry, a w latach 1977–1997 kierownik powołanego w ramach jej struktury Zakładu Propedeutyki Stomatologii [2].

Profesor Ignacy Pietrzycki w latach 1951–1964 był członkiem Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego (PTS). W 1960 r. nadano mu godność Honorowego Członka Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego [2–4].

W uznaniu zasług i osiągnięć naukowo-badawczych, dydaktycznych, organizacyjnych i społecznych prof. Pietrzycki otrzymał Złoty Krzyż Zasługi (1952 r.), Medal X-lecia PRL (1955 r.), odznakę „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”, naukową nagrodę im. Antoniego Cieszyńskiego polskiego zespołu A.R.P.A. i wiele innych nagród oraz dyplomów [1–4, 6, 12].

Dorobek naukowy profesora Ignacego Antoniego Pietrzyckiego

Monografie

1. Pietrzycki I.: Skrypt z wykładów z zakresu dentystyki zachowawczej. Cz. 1. dla studentów medycyny i stomatologii. Fed. Pol. Organ. Stud. Wrocław 1950 (maszynopis powiel.).

2. Pietrzycki I.: Lecznictwo zachowawcze zębów. PZWS, Wrocław 1950 (maszynopis powiel.).

3. Pietrzycki I.: Kliniczne badanie jamy ustnej i zębów. [W:] Stomatologia zachowawcza. Podręcznik dla studentów i lekarzy pod red. dr. med. Henryka Dorskiego. PZWL, Warszawa 1952, 151–167.

4. Pietrzycki I.: Kliniczne badanie jamy ustnej i zębów. [W:] Stomatologia zachowawcza. Podręcznik dla studentów i lekarzy pod red. dr. med. Henryka Dorskiego. Wyd. 2. uzupełn., PZWL, Warszawa 1954, 151–167.

5. Pietrzycki I.: Zagadnienia z zakresu stomatologii zachowawczej (według wykładów): na prawach rękopisu. Akademia Medyczna, Wrocław 1958.

6. Pietrzycki I.: Przyzębica. Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Seria B, Nr 95, PWN, Wrocław 1959.

Prace naukowe

1. Pietrzycki I. (referuje): Bergamini M. (Florence): I fattori costituzionali nella etiologia delle malattie del paradenzio. (Czynniki konstytucjonalne w etiologii schorzeń przyzębnej). Pol. Stomatol. 1935, 13, 196.

2. Pietrzycki I. (referuje): Berkelbach v. d. Sprengel: L'innervation de la dent et du ligament alvéolo-dentaire. (Unerwienie zęba i powięzi zębodołowo-zębowej) La Rev. Odontol. Nr 2. Pol. Stomatol. 1935, 13, 164–165.

3. Pietrzycki I. (referuje): Darcissac M. (Paryż): Notre ancrage pericranien. Sa technique. Sa indications en prothese chirurgicale et orthopedie dentofaciale. (Nasze zakotwiczenia okoliczaskowe. Jego wykonanie. Jego wskazania w protezie chirurgicznej i ortopedii zębowo-twarzowej). Pol. Stomatol. 1935, 13, 268.

4. Pietrzycki I. (referuje): Darcissac M. i Thibault R. (Paryż): A propos de deux nouveaux cas d'osteo-myelites aigues du maxillaire inferieur traites par le procede de l'evidement alveolaire precoce avec cicatrization a ciel ouvert par interposition d'un mase d'etain moulée. (Dwa nowe przypadki ostrego zapalenia szpiku kostnego szczęki dolnej leczone przez zastosowanie wczesnego wycięcia wyrostka zębodołowego z otwarciem zabliźnianiem przy pomocy wprowadzonego do rany odlewu cynowego). Pol. Stomatol. 1935, 13, 263–264.

5. Pietrzycki I. (referuje): Dufourmentel i Darcissac M. (Paryż): Le traitement chirurgicaux et orthopedique des ancyloses temporo maxillaires. (Leczenie chirurgiczne i ortopedyczne zeszywnień stawu skroniowo-szczękowego). Pol. Stomatol. 1935, 13, 268–269.

6. Pietrzycki I. (referuje): Entin D.A. (Leningrad): Neues In der Pathogenese und Therapie der

marginalne Parodontopathien (sog. alveolaerer Pyorrhoe). (Nowości z zakresu patogenezy i leczenia schorzeń przyzębnej). Pol. Stomatol. 1935, 13, 198–200.

7. Pietrzycki I. (referuje): Ghinst (Bruksela): Pyorrhée alveolaire ou Periodontoclasie. (Ropotok zębodołowy albo rozpad ozębnej – periodontoklazja). Pol. Stomatol. 1935, 13, 195–196.

8. Pietrzycki I. (referuje): Hees W.: Étude experimentale et histologique de la pulpectomie. (Badania doświadczalne i histologiczne nad pulpektomią). Pol. Stomatol. 1935, 13, 63–64.

9. Pietrzycki I. (referuje): Weimann J. (Wien): Konstitutionelle Faktoren In der Etiologie und Therapie der Erkrankungen des Paradentiums. (Czynniki konstytucyjne w etiologii i w leczeniu przyzębnej). Pol. Stomatol. 1935, 13, 196–197.

10. Pietrzycki I. (referuje): Zarys historii dentystyki w rozmaitych krajach świata w latach 1934/35. Pol. Stomatol. 1935, 13, 293–297.

11. Pietrzycki I. (referuje): Roy M. (Paryż): La pyorrhée alvéolaire. (Ropotok zębodołowy). J. B. Bailliere et Fils, 1935, s. 344. Pol. Stomatol. 1936, 14, 131–138, 193–195, 243–250, 267–275.

12. Pietrzycki I. (referuje): Roy M. (Paryż): Les troubles statiques dans la pyorrhée alveolaris et le traitement. (Zaburzenia statyczne w parodontozie i ich leczenie). Berichte erstattet Am IX Int. Zahnärzte-Kongress der F.D.I. Wiedeń 1936. T. I. Sekcja VIII. Pol. Stomatol. 1936, 14, 611–614.

13. Pietrzycki I. (referuje): F.D.I. Zarys historii dentystyki w rozmaitych krajach świata w latach 1934/35. (Dokończenie). Pol. Stomatol. 1936, 14, 97–101.

14. Pietrzycki I. (referuje): Hellner A. (Stokholm): Allgemeine Übersicht über das Problem der Wurzelbehandlung. (Ogólny rzut oka na problem leczenia korzeni). Pol. Stomatol. 1937, 15, 116–124.

15. Pietrzycki I.: Jak jest leczenie zaniku dziąseł i ropotoku zębodołowego? Med. Praktyczna. Poznań, luty 1937, z. II.

16. Pietrzycki I.: Wyniki badań stomatologii zachowawczej z ostatnich 5-ciu lat omówione na IX Międzynarodowym Kongresie Stomatologicznym w Wiedniu. Pol. Stomatol. 1937, 15, 68–71.

17. Pietrzycki I.: Stomatologia zachowawcza na Międzynarodowym Kongresie we Wiedniu. Pol. Stomatol. 1937, 15, 72–73.

18. Pietrzycki I.: Mechanizm powstawania kieszonek dziąsłowych i ich stosunek do schorzenia ropotokowego. Pol. Stomatol. 1937, 15, 99–108.

19. Pietrzycki I.: Referaty z IX Międzynarodowego Kongresu lekarzy-dentystów we Wiedniu, 2–9 sierpnia 1936 (cd.). Pol. Stomatol. 1937, 15, 116–124.

20. Pietrzycki I.: Elektro-sterylizacja i jonoforeza w lecznictwie zachowawczym korzeni ze zgorzelą i ze zmianami okołoszczytowymi. *Pol. Stomatol.* 1937, 15, 153–158.

21. Pietrzycki I.: Możliwość rozwiązania profilaktyki stomatologicznej w wojsku. *Streszczenie. Pol. Stomatol.* 1937, 15, 315–316.

22. Pietrzycki I.: Obecne poglądy na leczenie przewodów i zgorzeli miazgi. *Streszczenie. Pol. Stomatol.* 1937, 15, 332–333.

23. Pietrzycki I.: Doświadczenia kliniczne leczenia zgorzeli jonoforezą aparatem Jonodont. *Streszczenie. Pol. Stomatol.* 1937, 15, 334–335.

24. Pietrzycki I.: Możliwość rozwiązania profilaktyki stomatologicznej w wojsku. *Pol. Stomatol.* 1937, 15, 463–466.

25. Jankowski M., Pietrzycki I., Berger H.: W odpowiedzi Zarządowi Stowarzyszenia Absolwentów Akademii Stomatologicznej w sprawie VIII. *Pol. Zjazdu Stomatologicznego. Dodatek do Pol. Stomatol.* 1937, 12.

26. Pietrzycki I. (referuje): Breuer K. (Praga). Wytyczne w lecznictwie schorzeń przyzębia. (*Zahnärztliche Rundschau* 1938, Nr 22). *Pol. Stomatol.* 1938, 16, 331–333.

27. Pietrzycki I. (referuje): Dechaume: Przypadek śmiertelny po usunięciu zęba mądrości dolnego. Znaczenie schorzeń pooperacyjnych w stomatologii. *Pol. Stomatol.* 1938, 16, 24.

28. Pietrzycki I. (referuje): Paulo A. (de Porto): O przypadku zapalenia kości (*osteomyelitis*) żuchwy u kobiety ciężarnej. *Pol. Stomatol.* 1938, 16, 24.

29. Pietrzycki I. (referuje): Poullot M.: Ruchy szczękowe. *Pol. Stomatol.* 1938, 16, 24.

30. Pietrzycki I. (referuje): Stillmunkes et Marcel Bouvier: Przetaczanie (transfuzja) krwi i krwotoki policzkowo-zębowe. *Pol. Stomatol.* 1938, 16, 25.

31. Pietrzycki I.: W sprawie określenia w języku polskim „parodontozy”. *Pol. Stomatol.* 1938, 16, 54–55.

32. Pietrzycki I.: Zapalenie miazgi szczątkowej (*restpulpitis*) i jego istota. *Pol. Stomatol.* 1938, 16, 69–73.

33. Pietrzycki I.: Prosty sposób załączania elektrody przy jonoforezie. *Pol. Stomatol.* 1938, 16, 117–119.

34. Pietrzycki I.: Na marginesie odpowiedzi dr. Tadeusza Owińskiego na artykuł „Prosty sposób załączenia elektrody przy jonoforezie”. *Pol. Stomatol.* 1938, 16, 307.

35. Pietrzycki I.: Przyzębica – jej istota i stosunek do innych chorób przyzębia. *Czas. Stomatol.* 1955, 8, 139–146.

36. Pietrzycki I.: Procesy chorobowe tkanek twardej zęba (próchnica szkliva zęba i proces

zakaźniowy zębiny). *Czas. Stomatol.* 1956, 9, 415–422.

37. Pietrzycki I.: *Hypercementosis* (mechanizm powstawania). *Czas. Stomatol.* 1957, 10, 505–508.

38. Pietrzycki I.: Streszczenie przemówienia wygłoszonego na uroczystym zebraniu PTS we Wrocławiu dla uczczenia 15. rocznicy tragicznej śmierci prof. dr. Antoniego Cieszyńskiego. *Czas. Stomatol.* 1957, 10, 458.

39. Pietrzycki I.: Przyzębica (*parodontosis*) i jej stosunek do chorób przyzębia (*parodontopathia*). *Czas. Stomatol.* 1958, 11, 476–477.

40. Pietrzycki I.: Ziarniniak (*granuloma apicale*). *Czas. Stomatol.* 1958, 11, 15–20.

41. Pietrzycki I.: Zakład Stomatologii Zachowawczej. [W:] Akademia Medyczna we Wrocławiu 1950–1960. Wrocław 1960, 347–350.

III. Prace wymienione w chronologicznym wykazie prac wykonanych w Klinice Stomatologicznej UJK we Lwowie pod kierownictwem prof. dr. A. Cieszyńskiego w latach 1936–1938 (dodatek do Pol. Stomatol. 1938, 16, 14–19)

1. Pietrzycki I.: Wyniki badań stomatologii zachowawczej z ostatnich 5-ciu lat omówione na IX Międzynarodowym Kongresie Stomatologicznym w Wiedniu. Wykład na Zebraniu Naukowym Związku Stomatologów Lwowskiej Izby Lekarskiej w dn. 31.10.1936 r. i 14.11.1936 r.

2. Bardasz-Druckerowa A., Pietrzycki I.: Patologia i diagnostyka kliniczna paradontoz oraz zasady leczenia ogólnego. Wykład na kursach dokształcających dla lekarzy dentystów na VIII. Polskim Zjeździe Stomatologicznym we Lwowie (1–3.07.1937 r.).

3. Owiński T., Pietrzycki I.: Pokazy i ćwiczenia w zastosowaniu elektroforezy aparatem Jonodont. Wykład na kursach dokształcających dla lekarzy dentystów na VIII Polskim Zjeździe Stomatologicznym we Lwowie (1–3.07.1937 r.).

4. Pietrzycki I.: Obecne poglądy na leczenie przewodów i zgorzeli miazgi. Wykład na kursach dokształcających dla lekarzy dentystów na VIII Polskim Zjeździe Stomatologicznym we Lwowie. (1–3.07.1937 r.).

5. Pietrzycki I.: Doświadczenia kliniczne metodą „Jonodont”. Wykład na kursach dokształcających dla lekarzy dentystów na VIII Polskim Zjeździe Stomatologicznym we Lwowie. (1–3.07.1937 r.).

6. Pietrzycki I.: Zasady leczenia miejscowego i ogólnego parodontozy. Wykład na kursach kształcących dla lekarzy dentystów na VIII Polskim Zjeździe Stomatologicznym we Lwowie. (1–3.07.1937 r.).

7. Pietrzycki I.: Zapalenie miazgi szczątkowej (*restpulpitis*) i jego istota. Referat dyskusyjny wygłoszony na posiedzeniu Związku Stomatologów Lwowskiej Izby Lekarskiej w dn. 26.02.1938 r.

Promotor prac doktorskich

1. Pawłowska-Michalik Halina: Aktywność cholinesterazy surowicy krwi w chorobach przyzębia ze szczególnym uwzględnieniem przyzębicy. Wrocław 1964.

2. Majewska Anna: Białka śliny a próchnica. Wrocław 1964.

3. Krakowian Halina: Poziom białka całkowitego i glikoproteidów śliny w chorobach przyzębia. Wrocław 1964.

4. Kuczyńska-Kozłowska Sydonia: Zachowanie się glikoproteidów surowicy krwi w przyzębicy i innych chorobach przyzębia. Wrocław 1964.

5. Rządkowska-Kaźmierczak Maria: Przyczynowe leczenie zapaleń miazgi pochodnymi hormonów kory nadnercza. Wrocław 1964.

6. Szot Irena: Współzależność próchnicy zębów jako procesu chorobowego z aktywnością amylazy w ślinie. (Po śmierci prof. Ignacego Pietrzyckiego promotorem z urzędu został prof. Tadeusz Szczęśny Owiński). Wrocław 1965.

Patron rozprawy habilitacyjnej

1. Potoczek Stanisław Henryk: Choroby przyzębia a choroby przewodu pokarmowego. Wrocław 1963.

Uczeń i habilitant profesora Ignacego Pietrzyckiego – prof. dr hab. nauk med. Stanisław Henryk Potoczek swoją rozprawę doktorską, pt. „O niektórych zmianach biochemicznych krwi w chorobach przyzębia” [25.03.1961 r.], napisał pod kierunkiem słynnego internisty – pioniera enzymologii klinicznej – prof. dr. hab. med. Edwarda Szczeklika (1898–1985).

Piśmiennictwo

- [1] Akta osobowe prof. Ignacego Pietrzyckiego, Archiwum Akademii Medycznej we Wrocławiu, sygn. akt 556.
- [2] BRUZIOWICZ-MIKŁASZEWSKA B.: Zarys dziejów uniwersyteckiej stomatologii we Wrocławiu. Wrocław 2008; dodruk: Wrocław 2010.
- [3] POTOCZEK S.: Wspomnienie o prof. dr. Ignacym Pietrzykim. Czas. Stomatol. 1975, 28, 1041–1043.
- [4] POTOCZEK S.: Ignacy Pietrzycki. [W:] Uczeń wrocławscy (1945–1979). Wyd. Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1980, 242–244.
- [5] CIESZYŃSKI A.: Sprawozdanie z działalności Kliniki Stomatologicznej Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie za lata akademickie 1934/35 i 1935/36. Pol. Stomatol. 1936, 14, 623–632.
- [6] BRUZIOWICZ-MIKŁASZEWSKA B.: Szkoły stomatologiczne. [W:] Wrocławskie środowisko akademickie. Twórcy i ich uczniowie 1945–2005. Wyd. Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2007, 474–475.
- [7] BRUZIOWICZ-MIKŁASZEWSKA B.: Stomatologia. [W:] Historia Wydziałów Lekarskiego i Farmaceutycznego Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Akademii Medycznej we Wrocławiu w latach 1702–2002. Red.: Kozuszek W., Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2002, 312–341.
- [8] OWIŃSKI T.: Historia Polskiej Uczelni Stomatologicznej we Wrocławiu w latach 1946–1966. Wroc. Stomatol. 1966–1967, 3–10.
- [9] KACZMAREK U.: Postwar history of the Department of Conservative Dentistry and Paedodontics. Dent. Med. Probl. 2007, 44, 93–101.
- [10] KONOPKA T., POTOCZEK S.: Structure and authorities of the university dentistry in postwar Wrocław. Dent. Med. Probl. 2007, 44, 5–10.
- [11] Protokoły Rady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu za rok akademicki 1950/51. Archiwum Akademii Medycznej we Wrocławiu, sygn. 101/6.
- [12] POTOCZEK S.: Katedra i Zakład Stomatologii Zachowawczej. [W:] Akademia Medyczna we Wrocławiu 1945–1970. Wrocław 1970, 299–301.

Adres do korespondencji:

Maria Kordas
Biblioteka Akademii Medycznej we Wrocławiu
ul. Parkowa 1/3
51-616 Wrocław
tel.: 71 348 30 22
e-mail: mkordas@stom.am.wroc.pl

Praca wpłynęła do Redakcji: 12.10.2010 r.
Po recenzji: 16.11.2010 r.
Zaakceptowano do druku: 30.11.2010 r.

Received: 12.10.2010
Revised: 16.11.2010
Accepted: 30.11.2010